

Poštnina plačana v gotovini.

SAMOUUPRAVA

GLASILO ŽUPANSKE
ZVEZE V LJUBLJANI

LJUBLJANA 1934 *

LETO II.
ŠTEV. 9.

Najmoderneje urejena lekarna

Dr. G. PICCOLI

LJUBLJANA, Tyrševa cesta 6
nasproti nebotičniku Tel. 28-35

Velika zaloga tuzemskih in inozemskih specijalitet // Oddajajo se zdravila na recepte za vse bolniške blagajne!

Priporoča malinovec, pristen, naraven, na malo in veliko // Norveško ribje olje, sveže, najfinejše, vedno v zalogi

Naročila točno proti povzetju

KMETSKA POSOJILNICA LJUBLJANSKE OKOLICE

R. Z. Z. O. Z.

V LJUBLJANI

Najstarejši slovenski denarni zavod v Ljubljani

Ustanovljen leta 1881

Hranilnih vlog nad
Din 220 milijonov

Najkulantnejša obrestna mera

LJUBLJANA, TYRŠEVA CESTA 18

TELEFON 20-65 in 31-13

Kaj vse dobite pri nas?

Pletenine	polne kovčege
rokavice	toaletne potrebščine
nogavice	damske torbice
trikotažo	damske plašče
samoveznice	damsko konfekcijo
moško perilo	predpasnike
steklo	damske svilene bluze
porcelan	telovadne majce
kuhinjsko posodo	potrebščine za šivilje
	otroške igrače

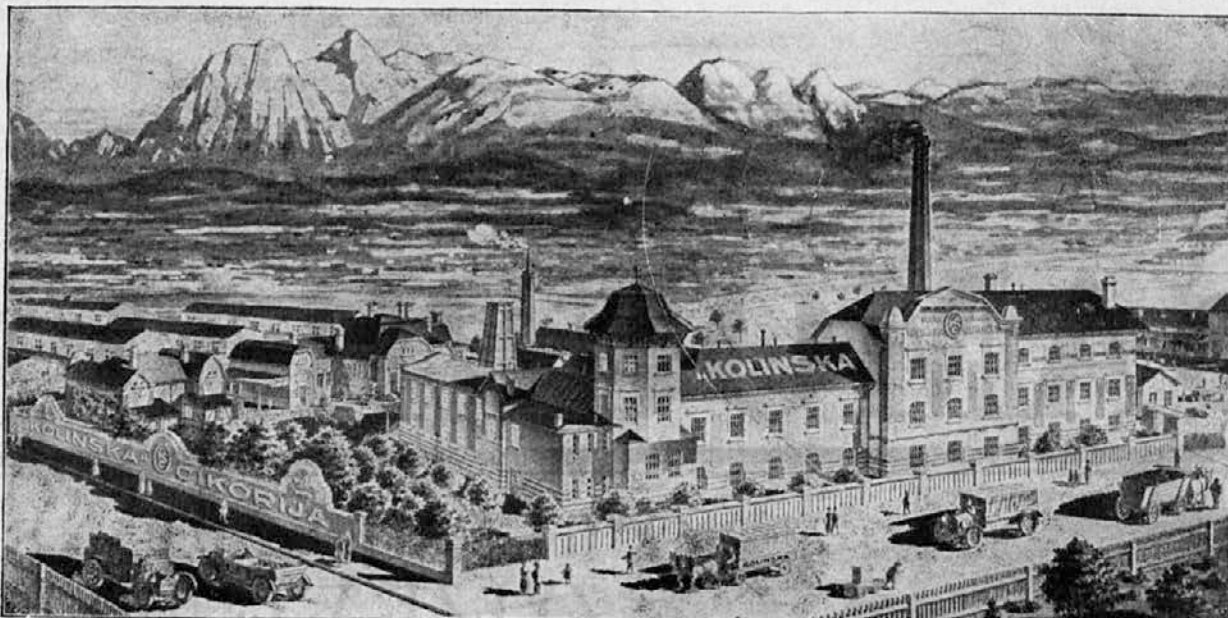
ČEVLJI VSEH VRST IZ LASTNE TOVARNE

Trgovska hiša

Ant. KRISPER, Ljubljana

Mestni trg 26 Stritarjeva ul. 1-3

Napredek naše industrije

Če govorimo o napredku naše industrije, moramo v prvi vrsti spregovoriti nekaj besed o naši stari renomirani firmi: **KOLINSKI TOVARNI CIKORIJE, d. d.** v Ljubljani.

Ze od leta 1909. naprej smo imeli priliko občudovati energijo, s katero se je to podjetje počasi, vendar sigurno razvijalo in po svetovni vojni z začetim delom vztrajno nadaljevalo. Bili so takrat težki časi za vso našo industrijo, vendar je Kolinska z marljivim in racionalnim delom v letu 1922. popolnoma preuredila svoj obrat, dopolnila tovarno z novimi zgradbami in jo opremila z modernimi stroji, ki garantirajo prvovrstno blago. — Tovarna izdeluje vse vrste

kavnih dodatkov, posebno znano »Kolinsko cikorijo«, »Redilno kavo« s sreem, »Figovo primes« itd. Pogon je urejen po najnovejših pravilih tehnike ter znaša kapaciteta tovarne do 180 vagonov letno. — Kolinski kavni dodatek vsebuje prvovrstne hranilne snovi ter je vsled tega zelo zdrav in okusen pridatek za kavo. — Naš urednik si je pred kratkim ogledal to tovarno in je mogel le z zadovoljstvom konstatirati, da vlada vsepovsod v tovarni najlepši red in res vzorna snaga. — To podjetje spada sedaj med naša najbolj solidna domača podjetja in zasluži, da se njegovi izdelki čim več uporabljajo in priporočajo.

Glavni zastopnik za Maribor in okolico: **g. MILOŠ OSET, MARIBOR, GLAVNI TRG 22**

Konfekcija in manufaktura

za gospode

obleke, površniki, lodni, kamgarni

Glavna zaloga moškega perila iz lastne tovarne „TRIGLAV“, v veliki izbiri in po konkurenčnih cenah si nabavite pri

Josip Olup, Ljubljana

Trgovski prostori:

Stari trg 2 — Pod Trančo 1 — Kolodvorska ul. 8

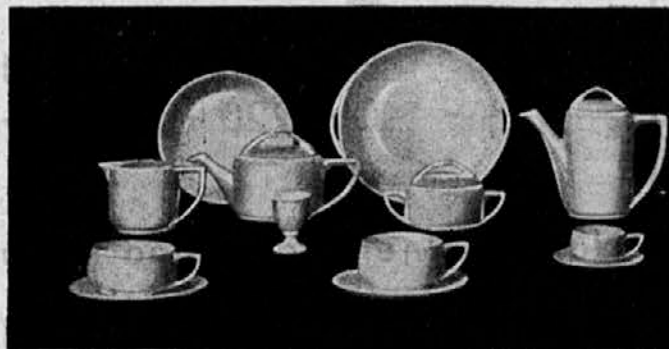
Popolnoma varno je naložen Vaš denar

pri

**MESTNI
HRANILNICI
LJUBLJANSKI**
Prešernova ulica št. 3

Za vloge jamči Mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in davčno močjo Denar lahko pošiljate tudi po pošt. ček. položnicah števil. 10.533, katere ima vsaka pošta

Posebni sodno-depozitni oddelek sprejema pupilne vloge

F. KOLLMANN

PORCELAN
STEKLO

LJUBLJANA

21-72

PRIPOROČA
OBČINSKIM
ODBOROM
SVOJO VELIKO
ZALOGO
GRADBENEGA
IN UMETNEGA
● STEKLA ●

SAMOU PRAVA

Glasi lo Županske zveze v Ljubljani

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu.
Letna naročnina znaša za občine Din 100.—,
za vse ostale Din 40.—.

Uredništvo in uprava se nahajata v prostorih Županske
zveze v Ljubljani, mesno načelstvo.
Rokopisi se ne vračajo. Telefon št. 30-22.

LETO II.

LJUBLJANA, DNE 1. MAJA 1934.

STEV. 9.

VSEBINA: R. M.: O pisavi imen. — Dr. Henrik Steska: O organizaciji osrednje državne uprave. — Vprašanja in odgovori. — Iz Županske zveze. — Rzsodbe upravnega sodišča.

R. M.

O pisavi imen

Imena našega prebivalstva so zelo različnega porakla. Poleg preležnega števila pristo slovenskih imen imamo še imena, vzeta iz drugih slovanskih jezikov, iz nemščine, italijanščine itd.

Pisava vseh teh raznih imen ni enotna. Nekateri jih pišejo fonetično, t. j. tako kakor se izgovarjajo, drugi po pravopisu, ki velja za jezik, iz katerega so vzeta. Opažajo pa se tudi pisave imen po pravilih, ki veljajo za drugi in ne za oni jezik, kateremu pripadajo. Iz tega pa nastajajo sčasoma precejšnje in pomembne izpremembe imen, ki povzročajo oblastvom neprilike, prizadetim pa stroške in poa.

Tem neprilikam je pri nas odpomogel zakon o osebnih imenih od 19. februarja 1929. (Uradni list št. 110/26), ki je stopil v veljavo dne 26. februarja 1929.

Razun za neposredno prizadete osebe in za malične urade so določbe tega zakona prav posebno važne tudi za občine. One so namreč po čl. 30. dolžne, prilagoditi vpisovanje imen v knjigo svojih članov predpisom zakona o imenih, čeprav jim vodstvo matič ni poverjeno. Da se to delo občinam omogoči, določa zakon na istem mestu, da morajo vodje maličnih knjig — pri nas so to večinoma župni uradi raznih krščanskih ver in židovski rabinati, deloma pa sreska in mesna načelstva — sporočili občinam članstva vsak primer maličnega vpisa oseb, ki so člani dolične občine; če je občina članstva sporna ali neznana, občini rednega bivališča; če pa oseba nima stalnega bivališča, ali če gre za tuje državljane, pa pristojnemu občeppravnemu oblastvu (sreskemu načelstvu itd.), ki ugotovi občino članstva, oziroma pošlje sporočilo pristojnim tujim oblastvom.

Občine pa niso dolžne le vpisovati imen v svoje knjige tako, kakor predpisuje zakon o imenih, temveč morajo glede na predpis čl. 3. tudi sicer rabili ona imena, ki jih imajo osebe po predpisih tega zakona. Vsled tega je potrebno, da poznajo zadevne določbe, ki so v glavnem sledeče:

Vsaka fizična oseba ima dvoje imen: **rodbinsko** in **rojstno**. Prvo je njena označba **po pokolenju**, ki se v isti krvni zajednici trajno in neizpremenjeno **podeduje** po zakonskem očetu, oziroma ona po nezakonski materi (oziroma, ki se najdenčku da po občeppravnemu oblastvu), rojstno ime pa je označba, ki se **da** otroku ob rojstvu z namenom, da se po njej razlikuje od oseb, ki nosijo isto rodbinsko ime kot on.

Glavni predpis glede pisave **rodbinskih imen vsebuje** čl. 23. Po njem se mora izvršiti vpis rodbinskega imena v taki obliki, da se ime ločno ujema z imenom zakonskega očeta, oziroma z imenom nezakonske matere, kakor je to ime vknjiženo v matici. Kljub temu predpisu pa se imena ne smejo brez daljnega vpisati v rojstno matico po starem pravopisu ali pa imena srbskega, hrvaškega ali slovenskega izvora proti pravilom srbskega, hrvaškega oziroma slovenskega jezika. Po starem pravopisu in proti pravilom navedenega jezika se sme vpi-

sati le takrat, če oče zakonskega otroka, oziroma oče nezakonske matere: 1.) to zahteva ali pismeno ali usno da na zapisnik pred dvema pričama in 2.) dokaže, da se je pisalo ime tako, kakor on zahteva, da se vpiše, že zadnjih 60 let.

Tudi rojstno ime se mora praviloma pisati tako, kakor je vpisano v matici, v rodbinskem in sploh zasebnem občevanju pa se sme rabiti rojstno ime tudi skrajšano ali prikrojeno po običajih, n. pr. Vlado mesto Vladimir, Davorin mesto Martin in sl.

Vrstni red, po katerem se morata pisati rodbinsko in rojstno ime, je določen le za označevanje oseb v uradnih spisih, listinah in seznamih, v vseh drugih primerih — tudi na podpis v uradnih spisih — pa je vrstni red poljuben in tedaj sme pisati rojstno ime tudi pred rodbinskim.

Poleg rojstnega in rodbinskega si ne sme nihče dodajati drugih označb kakor onih, ki jih zakon izrecno dopušča. Te so sledeče: 1.) omožena ženska sme rodbinskemu imenu, ki ga dobi z omožitvijo po možu, dodajati besedo »rojena« in svoje deklinško ime, oziroma, če je bila posvojena (adoptirana), še svoje deklinško in posvojiteljevo ime; 2.) vsakdo sme stavljati **med** svoje rojstno in rodbinsko ime rojstno ime svojega zakonskega očeta, oziroma nezakonske matere ali v celoti ali skrajšano; 3.) Prav tako sme vsakdo rabiti za svojim (rodbinskim in rojstnim) imenom dodatek »starejši« ali »mlajši«, oziroma kralico za te označbe »star.« in »ml.«, če je to potrebno, da se njegovo ime loči od imena očeta, sina, matere in hčere, ki nosi isto ime; 4.) osebe, ki so dosegle akademsko dostojanstvo in akademski naslov. Le-te smejo dodajati svojemu rodbinskemu imenu kralico, s katero se tako dostojanstvo in tak naslov navadno označuje. Zakon našteva le dva vzgleda (dr. = doktor, ing. = inženjer), vendar se ta določba nanaša tudi na vsa druga akademska dostojanstva in naslove, n. pr. prof. = profesor, M. Ph. = magister farmacije itd. Za rabo akademskih kralic pa velja pogoj, da si domovni občini predloži dokaz, da je oseba resnično dosegla akademsko dostojanstvo, oziroma naslov ter zahteva vpis o tem v občinski register državljanov.

Vse do sedaj navedeno velja le za imena naših državljanov. Tujec, ki živi na ozemlju naše kraljevine, pa mora po čl. 3. zakona rabiti ime in se nazivati z imenom, ki ga je prejel po predpisih svoje domovine.

Vsaka drugačna pisava imena, kakor je ona, določena z zakonom o imenih, je kazniva. Prestopke v tem oziru zasledujejo, oziroma kaznujejo prvostopna občeppravna oblastva (sreska in mesna načelstva), ki odločajo tudi o sporih, ki nastanejo glede imen.

Iz narodnosnih ozirov so za nas važni posebno čl. 23. in sl. zakona o imenih. Po teh členih namreč ni samo dopustno, da se imena tujega izvora pišejo po pravilih tujega jezika, iz katerega izhajajo, temveč celo

to, da se rabijo imena srbskega — hrvaškega — slovenskega izvora, vpisana po starem pravopisu ali zoper pravila tega jezika v potujčenih oblikah, katere so prišle v matice v času, ko je bil naš jezik še izključen iz uradne rabe. Sicer je po čl. 26. in 27. mogoč popravek takih izpačenih imen, vendar je na eni strani prepuščeno prosti volji nosilca imena, da zaprosi za popravek ali ne, na drugi strani pa so ostale te določbe malo znane, ker ni bila doslej podvzeta nobena resna akcija, da izginejo taka potujčena imena. Vsled tega ni čudno, da

še danes čitamo o Urbantschitschih, Potoschnigih, Roschitschih, Rebeuscheggih, Suppantschitschih in sličnih.

Pri svojem poslovanju in ozkem stiku s prebivalstvom imajo občine dosti prilike delovati na to, da se te preživele oblike odstranijo in prilagode današnjemu narodnemu pravopisu. Za tak popravek zadostuje prošnja na bansko upravo, kolkovana po tar. post. 1.) in 5.) zakona o taksah in opremljena z rojstnim listom in domovnico, pri poročenih tudi še z rojstnimi listi vseh ostalih članov rodbine in poročnim listom.

Dr. Henrik Steska:

O organizaciji osrednje državne uprave

Upravno oblast v naši državi vrši kralj po ministrih, ki so odgovorni njemu samemu in pa narodni skupščini ne pa senatu. Začasno, dokler ne izide nov zakon o ministrski odgovornosti, pa so ministri po še veljavnem zakonu o ureditvi veljavne državne uprave odgovorni le kralju. Vsi ministri tvorijo ministrski svet, ki mu načeljuje predsednik ministrskega sveta ali tudi kralj sam. V sejah ministrskega sveta se vobče ne odloča, nego se le pretresajo važni predmeti, glede katerih se to zdi kralju ali predsedniku ministrskega sveta potrebno, vendar je za nekatere važne ustavne akte treba soppisov vseh ministrov (n. pr. za proglašanje zakonov s kraljevim ukazom) ali pa odločitve ministrskega sveta (n. pr. za zastopanje začasno zadržanega kralja). Ministrski svet posluje ob pritegnitvi načelnika glavnega generalnega štaba in državnoobrambnega inspektorja tudi kot državnoobrambni svet, ki mu je poverjena zlasti priprava in nadzor nad izvrševanjem vseh pripravljanih del za državno mobilizacijo vojaške sile, prometa, financ, industrije, kmetijstva in delovne sile. — Ministri stoje na čelu postavnih gran ali resorov državne uprave, le ministri brez portfelja nimajo posebne upravne grane, pač pa se udeleže sej ministrskega sveta. Sistem, po katerem stoji minister na čelu poedine upravne grane in se poedini posli ne opravljajo ločeno po pokrajinah, imenujemo realni (resortni) sistem, v nasprotju s provincialnim (regionalnim) sistemom.

Oblastvo, ki ga vodi predsednik ministrskega sveta, se imenuje predsedništvo ministrskega sveta, oblastva, ki jim neposredno načeljujejo in jih vodijo ostali resortni ministri, pa ministrstva. Sedaj je **vrhovna državna uprava** razdeljena na predstavništvo ministrskega sveta in 13 ministrstev.

Predsednik ministrskega sveta skrbi predvsem za enotnost v poslih vlade in uprave. Kot poseben resort pa mu je poverjena veljavna uprava glede kraljeve civilne hiše (kraljeve kancelarije, maršalata dvora in uprave dvora), glede kancelarije kraljevih redov, glede drž. sveta in glavne kontrole, dalje občja državna občevalna služba s centralnim fiskovnim uradom (presbireom). Pri predsedništvu obstoji tudi vrhovni inspektorat z dvema vrhovnima inspektorjema za neposredno inspekcijo nad vsemi granami državne uprave.

Vso upravo delimo po njenih predmetih na pelero glavnih gran, v notranjo, v sodno, v zunanjo, v vojaško in v finančno glavno grano. Notranja glavna upravna grana obsega vso upravo, ki ne spada v ostale glavne grane, ter je zlasti v dobah obsežnejšega udeleštovanja in v državah večjega obsega deljena na večje število gran. Tudi v Jugoslaviji opažamo vobče tako razdelitev, dasi se ministrski resorti ne strinjajo v polni meri s kakšno strogo teoretsko razdelitvijo upravnih gran.

Notranja uprava v š. p. skrbi za vzdrževanje javnega miru in reda in za pospeševanje gospodarske, prosvetne, telesne in socialne kulture. V ta namen obstoji v Jugoslaviji poleg že omenjenega predsedništva ministrskega sveta devet ministrstev.

V kompetenco **ministrstva notranjih poslov** spada predvsem zaščita države (pobijanje protidržavne in razdorne propagande, nadzor nad društvi, shodi in posveli

ter fiskom), skrb za osebno in imovinsko varnost, orožništvo, v kolikor ne gre za organizacijo, vojaški pouk in disciplino, dalje ureditev osebnih odnošajev prebivalstva (o osebnih imenih in maličnih knjigah, o državljanstvu), potem skrb za samoupravna telesa in nadzor nad njimi (kolikor ni to stvar kakšnega drugega ministrstva, n. pr. ministrstva financ glede samoupravnih proračunov), končno občja državna statistika. V to ministrstvo spadajo pa tudi vsi oni državni posli, ki se ne morejo smatrati, da spadajo med posle drugega ministrstva. Upravno grano, ki je predmet tega ministrstva, imenujemo **notranjo upravno grano** v ožjem smislu.

Ministrstvo za poljedelstvo, ministrstvo za šume in rudnike, ministrstvo za trgovino in industrijo, ministrstvo za promet in končno ministrstvo za gradbe, pospešujejo v prvi vrsti **narodno gospodarstvo**. V resort **ministrstva za poljedelstvo** spada pospeševanje poljedelstva in živinoreje kakor tudi agrarna reforma, dalje ribarstvo in končno razredna loterija. Kar se razredne loterije tiče, bodi omenjeno, da je njen čist dohodek na razpolago ministru poljedelstva za gospodarske namene.

Ministrstvo za šume in rudnike pripada uprava državnih gozdov in tudi onih samoupravnih gozdov ter gozdov javnopравnih korporacij, v kolikor je ta uprava državi poverjena, dalje nadzira ministrstvo ostale gozdove privalnih oseb in javnopравnih edinic, skrbi za pogozdovanje goličav in urejanje hudournikov, potem nadzira ter končno upravlja državne rudnike in nadzira privalna rudarska podjetja in rudarske bračovske skladnice za zavarovanje rudarskih delavcev in nameščencev.

Ministrstvo za trgovino in industrijo pospešuje zunanjo in notranjo trgovino, veliko industrijo in mali obrt; skrbi za zaščito industrijske svojine, mere in uteži in za povzdigo turizma.

Ministrstvo za promet se bavi s projektiranjem, gradnjo in upravo državnih železnic in nadzorom nad samoupravnimi in privalnimi železnicami, dalje z upravo državnih ladij in nadzorom nad samoupravnimi in privalnimi ladjami v javnem prometu, potem z graditvijo in vzdrževanjem morskih luk, rečnih pristanišč in plovnihi cest, končno z upravo pošnega, telegrafskega in telefonskega prometa ter pošne hranilnice kakor tudi z javnim avtomobilnim prometom. Za izvrševanje ministrovega nadzora nad celokupnim prometom je ministru neposredno podrejen generalni inspektor celokupnega prometa.

V kompetenco **ministrstva za gradbe** spadajo visoke gradnje in cestne zadeve, potem urejanje voda zoper poplave ukoriščanje vodne sile in sploh uporabljanje vode, oskrbovanje naselbin z vodo, strojne in elektrostrojne naprave, dalje nadzor nad inženjerji, arhitekti in gradbenimi podjetniki.

Z narodno prosveto se bavi predvsem **ministrstvo za prosveto**, ki mu je poverjena skrb za javni pouk (razun nižjih in srednjih strokovnih šol), lorej zlasti vrhovna uprava glede osnovnih, višjih narodnih, meščanskih, srednjih šol, učiteljskih šol, univerz in drugih visokih šol. Dasi spadajo verske zadeve v delokrog ministrstva pravde, so bogoslovne in šerijatske šole vendar podrejene ministrstvu prosvete.

Tudi akademije znanosti, znanstveni inštituti, biblioteke, arhivi, muzeji, gledališča, umetniški zavodi in druge prosvetne naprave spadajo v ta resort.

Socialno politična in zdravstvena upravna grana sta združeni v enem ministrstvu, v **ministrstvu socialne politike in narodnega zdravja**. Socialnopolitična stroka obsega skrb za ubožce in invalide, socialno zavarovanje, zaščito delavcev in posredovanje dela, skrb za stanovanja in boj zoper draginjo ter izseljeništvu. V zdravstveno stroko spada izvrševanje sanitet, zakonov, izboljšanje higienskih razmer in zatiranje nalezljivih bolezni, nadzor nad sanitetnimi posli samouprav in privatnikov, nad zdravniškim osebjem in privatnimi sanitetnimi napravami in kopaljšči.

V najnovejšem času se je ustanovilo še posebno **ministrstvo za telesno vzgojo naroda**. Temu ministrstvu so poverjeni posli glede organizacije in nadzorstva nad združbami in napravami, ki jim je namen telesna vzgoja naroda, zlasti nad »Sokolom«, strelskimi, prostovoljnimi gasilskimi, skavtskimi, planinskimi in športnimi društvi.

Sodne upravne grane ne smemo istoveliti s sodstvom. Ta grana, ki jo vodi **ministrstvo pravde**, skrbi predvsem za osebje in za stvarne potrebščine sodišč in drugih sodnih naprav, torej civilnih in kazenskih sodišč, državnega ložilstva, kazenskih in podobnih zavodov, dalje nadzira advokate in javne notarje. Uprava vojaškega pravosodja je izvzeta iz kompetence ministrstva pravde, pač pa vrši to ministrstvo vrhovno upravo glede upravnih sodišč, dasi je glede državnega sveta, ki posluje kot vrhovno upravno sodišče, pristojno predsedništvo ministrskega sveta. Ministrstvu pravde je poverjen tudi nadzor nad priznanimi verskimi družbami in ureditev medverskih odnošajev, s čimer sega v upravno grano, nanašajoče se na prosvetno (duhovno) kulturo.

Ministrstvo zunanjih poslov vodi posle glede odnošajev naše države s tujimi državami, z društvom narodov in valikanom, dalje glede manjšinskih in verskih vprašanj v zvezi z zunanjo politiko, potem glede sklepanja mednarodnih pogodb in dogovorov, ter je vrhovni urad za diplomatsko in konzularno službo.

Ministrstvu vojske in mornarice pripada organiziranje, poveljevanje in upravljanje vojske in mornarice z vselim vojaškim poukom, sodstvom, zdravništvom in graditeljstvom, dalje isli posli glede obmejne čete ter organizacija in disciplina orožništva, ki je v ostalih ozirih podrejeno ministrstvu notranjih poslov. V pristojnost ministrstva vojske in mornarice spada tudi vrhovna uprava civilne aviatike.

Ministrstvu financ je poverjena uprava državnih dohodkov (zlasti neposrednih davkov, trošarin, carin, taks, državnih monopolov) in izdatkov, ter sploh posli glede izdelovanja in izvrševanja državnega proračuna, uprava državne imovine in javnih fondov, dalje posli glede državnega kredita (državnih dolgov) in denarja (valute in borz), potem celokupna katastrska služba in končno nadzor nad samoupravnimi proračuni in financami.

Minister je samostalen starešina ministrstva ter se vsi upravni akti ministrstva izdajajo z njegovim podpisom ali v njegovem imenu. Dočim je ministrski svet kolegialno organiziran ter je vobče treba soglasnosti, pa velja za poedino ministrstvo vobče monokralično načelo. Po tem načelu se vse odločanje in ostalo poslovanje vrši pod odgovornostjo uradnega starešine in po njegovih navodilih, v kolikor poslov sam ne opravlja. Le izjemoma odloča o izvestnih vprašanjih kolegij višjih uradnikov v ministrstvu povsem samostavno, n. pr. kot vrhovna komisija za ocenjanje državnih uslužbencev ali kot disciplinsko sodišče za nekatere stroke državnih uslužbencev. Predsednika ministrskega sveta, ki je iz države odsoten ali dlje časa zadržan, nadomešča minister, ki ga kralj na predsednikov predlog odredi, a le začasno zadržanega pa minister, ki je po postavitvi najstarejši. Tudi odsotnega ministra ne nadomešča morda po činu najstarejši uradnik, nego mu kralj na predlog

predsednika ministrskega sveta odredi za namestnika enega izmed ministrlov.

Vsako ministrstvo se deli na oddelke, oddelki pa na odseke in po potrebi še na referate. Takozvani ministrlov kabinet je ali poseben razdelek, ali pa je občemu oddelku uvrščen in je namenjen osebnemu občevanju z ministrom (sprejemi pri ministru, osebna in zaupna službena pošta). Pri nekaterih ministrstvih podpirajo ministra en ali več ministrlovih pomočnikov. Ministrlov pomočnik vodi nadzor nad oddelki in skrbi za enotnost njih poslovanja ter podpisuje vse uradne akte, ki si jih ni pridržal minister za svoj podpis ali za podpis oddelčnih načelnikov. Če je več ministrlovih pomočnikov, ima vsak svoj poseben delokrog.

Jasno je, da ministrstva ne morejo sama za vso državo opravljati poslov svojih upravnih gran, ker je država preobsežna in se je vrhu tega ozirali na zemljepisno in kulturno raznoličnost poedinih krajin. V ta namen imamo cel sistem nad- in podrejenih slopenj ali instanc.

Je to **administrativna decentralizacija**, ki jo nekateri manj primerno imenujejo tudi dekoncentracijo. Primerneje bi se dekoncentracija imenovala dodelitev poslov raznih upravnih gran, a isle stopnje raznim oblastvom. Tako opazamo pri vrhovni upravi, obstoječi iz večjega števila ministrstev, dokajšnjo dekoncentracijo, dočim so pri banskih upravah in sreskih načelstvih posli cele vrste upravnih gran koncentrirani. (Konec prihodnjič)

Vprašanja in odgovori

34. Vprašanje: Z zadnjo pregrupacijo občin je prizadeta tudi naša občina. Izgubili smo dve, pridobili eno bivšo upravno občino. Kako naj sestavimo sedaj občinski proračun: ali za stari ali za novi obseg občine?

Odgovor: Gospodarstvo občin, ki so bile po uredbi ministrstva za notranje posle z dne 17. marca 1934 oziroma z dne 21. marca 1934, ki sta objavljeni v Službenem listu z dne 11. aprila 1934, št. 29/235 in 29/236, na novo pregrupirane, naj se vodi do nadaljnjega po načelu dvanajstin na podlagi odobrenih proračunov za leto 1933 bivših upravnih občin. Proračun za leto 1934/35 vaše občine, kakor tudi sosedne, ki je z novo pregrupacijo prizadeta, bo sklepal šele novi občinski odbor po izvršenih volitvah v prvi delovni seji (§ 99. zakona o občinah). — Gč.

35. Vprašanje: Naša občina namerava najeti posojilo Din 5000.—. Ali je treba tudi za tako malo posojilo odobritve kraljevske banske uprave?

Odgovor: Da! Drugi odstavek § 81. zakona o občinah pravi: »Za sklepe odbora o zadolžitvi občin in odsvojitvi imovine, kakor tudi za vse sklepe, s katerimi se vežejo občinske finance preko dobe, katero traja mandat občinskega odbora, je potrebna po voljni izjavi bana odobritev ministra za finance sporazumno z ministrom za notranje posle. Torej brezizjemno za vsa občinska posojila je potrebna odobritev bana, ministra za notranje posle in ministra za finance. — Gč.

36. Vprašanje: Občina ima nekaj manjših zemljiških parcel. Eno izmed teh želi kupiti neki delavec, da bi si na njej postavil stanovanjsko hišico. Znesek, ki ga je ponudil za zemljišče, presega normalno dnevno ceno z ozirom na kraj in lego parcele. — Ravno to parcelo pa želi kupiti neki posestnik in zahteva, da se mora parcela prodati na javni dražbi. — Prosimo pojasnila, ali lahko občina proda parcelo v zmislu sejnega sklepa, ali pa jo mora prodati na javni dražbi?

Odgovor: Sklep občinskega odbora je pravilen, ker nikjer ni v zakonu o občinah predpisano, da se mora občinska imovina odsvojiti le na javni dražbi. Nasprotno v tem slučaju, ko gre za gradnjo stanovanjske hišice revnega delavca, je nekako socialna dolžnost občine, da stremljenje delavca kolikor mogoče podpre. Nadzorna oblastva postopajo pri obravnavanju takih zadev kolikor mogoče širokogrudno. Gotovo ne bodo tudi v Vašem slučaju delala sitnosti, ako bo zadeva zakonito izvedena. Merodajen pa je za presojo sklep občinskega odbora (§ 84. zakona o občinah), ki ga morate predložiti po sreskem načelstvu kraljevske banske uprave, opremljenega z vsemi predpisanimi prilogami. — Če bo vložena v zakonitem roku kakšna pritožba, morate tudi to pritožbo predložiti skupno z ostalimi spisi. — Občinski odbor ni dolžan, da zahtevo posestnika upošteva, posebno, ker bo ta zahteva izvirala najbrže bolj iz nagajivosti, kakor iz dejanske potrebe, odnosno iz stvarnih razlogov. Posestnik pa ima pravico, da v pritožbenem roku (§ 135. zakona o občinah) vložijo pritožbo proti sklepu občinskega odbora, ki jo bo obravnavalo nadzorno oblastvo ob priliki, ko bo ocenjevalo umestnost sklepa o prodaji zemljišča. — Gč.

Iz Županske zveze

Da se preprečijo pomladanske poplave in njih kvarne posledice, opozarja kr. banska uprava na pravočasno in vestno izvršitev odredb, danih z navedbo kraljevske banske uprave z dne 7. marca 1931, »Službeni list« št. 177/19.

Predvsem se mora odrediti na osnovi citirane naredbe ter še veljavnih partikularnih predpisov (rečnopolijskih in drugih vodnopolijskih predpisov) in §§ 76, 77/5 in 121 zakona o občinah, da občinske uprave nemudoma pregledajo struge v okolišju občine. Opravijo naj komisijske obhode rek, potokov in jarkov in povabijo k tem obhodom mejaše in lastnike vodnih naprav. Če so se ugotovili v slugi nedostatkli (veje, korenine, naplavine, zožitev stružnega profila radi zaraščenja, neodobrenih vodnih naprav itd.), naj občina odredi obvezniku, da ugotovljeni nedostatek v izvestnem kratkem roku odpravi, ter ga v nalogu opozori na posledice neizvršitve. Po poteku danega roka se mora občina prepričati, ali je naloženo delo odpravljeno, in v primeru neizvršitve uporabiti zakonita prisilna sredstva (kaznovanje odnosno prijava v kaznovanje sreskemu načelstvu, in v najhujših primerih izvršitev dela samega na stroške obveznika).

Zbirka načelno važnih odredb

Radi enolnega poslovanja občinskih uprav je izdajala kraljevska banska uprava potom razpisov in okrožnic razna načelno važna navodila, po katerih so občine potem reševale predmetne zadeve.

Občine doslej niso posvečale tem navodilom tiste pazljivosti, kakor je bilo potrebno, ampak so jih nekatere vlagale med ostale spise, ali jih kako drugače založile, druge so na nje kratkomalo rešile zadevo ter jih vrnilo oblastvu. Ko so morale zadevo ponovno obravnavati, seveda niso vedele, kako naj v zadevi poslujejo.

Da se temu odpomore, odreja kr. banska uprava, da se uvede pri vsaki občinski upravi zbirka načelno važnih odredb, kakor jih predvideva poslovnik za občna upravna oblastva z dne 23. oktobra 1931, Sl. l. št. 598/79 ex 1931 za načelno važne rešitve.

V to zbirko načelno važnih odredb je uvrstili vse razpise in okrožnice nadzornih oblastev načelno važne vsebine.

Zbirko je urediti po geslicah. Geslica je najznačilnejša beseda ali skupina nekaj besed iz označbe vsebine predmeta. Takšne geslice bodo n. pr.: »Uslužbenici«. Pod to geslico bo vlagati in hraniti vsa navodila glede občinskih uslužbencev tako o nastavljanju, določanju prejemkov itd., ali »Blagajna« kamor bodo spadala vsa navodila glede občinske blagajne in glede vršitve blagajniških poslov, ali »Osnovna imovina« kamor bodo spadala vsa navodila glede osnovne imovine itd.

Vse razpise, ki spadajo pod eno in isto geslico, je opremiti s tekočo številko po kronološkem redu, kakor prihajajo.

Geslica, pod katero je vložiti razpis, bo označena vedno koncem vsakega razpisa.

Doleg zbirke se mora voditi tudi indeks po abecednem redu geslic.

Radi lažjega pregleda naj si nabavi občina za vsako geslico poseben ovoj. Ako nova odredba razveljavlja starejšo, ki se že nahaja v zbirki, te starejše ni kratkomalo zavreči, ampak je na njej pripisati, s katero poznejšo naredbo je bila razveljavljena ter jo pustiti v zbirki.

Opozarjamo, da bo zbirka za občine velikega pomena vsled naraščajočih poslov in nobena občina brez te zbirke nikakor ne bo mogla redno vršiti poslov.

Izdajanje potrdil o izgubi državljanstva po § 28 zakona o njem.

Na vprašanja nekega I. slopnjega občupravnega oblastva, kdo naj izdaja potrdila o izbrisu oseb po § 28 zakona o državljanstvu, ozir. čl. 52 uredbe za izvrševanje tega zakona, je izdalo ministrstvo notranjih poslov dne 14. februarja 1934 pod br. 2260/III sledeče navodilo:

»Potrdilo, da je izvestna oseba po uradni dolžnosti izbrisana iz knjige članov občine po čl. 52 uredbe za izvrševanje zakona o državljanstvu, mora izdati on občinsko oblastvo, ki je izvršilo izbris. Umestno je, da se v potrdilu navede datum in številka Službenih Novin, v katerih je izbris objavljen po odst. 2. čl. 53 cit. uredbe.«

Glede na to sreska načelstva opuste nadaljnje izdajanje gornjih potrdil ter pošiljajo prizadele k pristojnim občinskim upravam.

Po sporočilu ministrstva notranjih poslov v neki drugi zadevi se seznami oseb, izbranih po § 28 z. o. d., sedaj postopoma objavljajo v Službenih Novinah.

Razsodbe upravnega sodišča

Upravno sodišče v Celju je pod A 272/32—5 z dne 15. februarja 1933 na tožbo A, posestnika v B, zoper odločbo kr. banske uprave Dravske banovine v Ljubljani z dne 17. oktobra 1932, II. No. 18365/8, glede vodarine v nejavni seji razsodilo tako-le:

Tožba se zavrne radi neosnovanosti.

Razlogi.

S plačilnim nalogom mestne občine C od 8. marca 1932, št. 1827, se je hišnima posestnikoma A v B predpisala vodarina in vodomerščina v znesku 539 Din za porabljeno vodo v hiši B št. 228. Proti temu nalogu sta se imenovana pritožila, češ da zgradbe ali del zgradb z davčno olajšavo po § 6 novele k zakonu o neposrednih davkih od 18. maja 1930 niso zavezane nobenemu neposrednemu samoupravnemu davku in nobeni samoupravni dokladi, a njuna hiša uživa davčno olajšavo. To pritožbo je meslno načelstvo v C z odločbo od 5. aprila 1932, št. 4526/32 zavrnilo, ker je objekt vodarine po čl. 7 vodovodnega zakona za mesto C iz leta 1901 ona oseba, ki vodo uporablja, ne pa zgradba in ker vodarina, predpisana hišnim posestnikom v občini B sploh ni samoupravna davščina nego le odškodnina za porabljeno vodo po predpisih civilnega prava. Proti temu odloku se je A pritožil na kr. bansko upravo Dravske banovine, ki je z rešitvijo od 17. oktobra 1932, II. No. 18365 zavrnila pritožbo radi nedopustnosti. V razlogih navaja kr. banska uprava, da občina C napram vodnim odjemalcem v B in ostalih okoliških občinah ne nastopa kot nositeljica davčne oblasti ki je na tujem ozemlju sploh ne more izvajati, marveč kot pogodbenica iz privatnopravnega pogodbenega odnošaja, zbog česar se zahteva obeh pritožnikov ne morejo uveljavljati v upravni poti.

Proti tej rešitvi kr. banske uprave je A dne 9. novembra 1932 v odprtem roku vložil tožbo na upravno sodišče. V tej tožbi navaja tožitelj, da toženo upravno oblastvo v osporovanem upravnem aktu ni pravilno uporabilo zakona, kajti

1. vodarina, ki jo podpira mestna občina C z določenim odstotkom od najemnin, odnosno od najemne vrednosti, je samostojna občinska davščina, ki se pobira na osnovi štajerskega deželnega zakona z odobritvijo ministrstva financ in katere donos je izkazan v občinskem proračunu med občinskimi davščinami;

2. ne le na ozemlju mestne občine C, marveč tudi na onem okoliško občine B odmerja in pobira mestna občina C donos vodarine z odstotkom najemnin od hišnih posestnikov. Ker se ne pobira po dejanski uporabi vode po števcu in ne neposredno od B konsumentov vode, vodarina tudi za hišne posestnike v B ne more biti obveza, nastala iz privatnopravne

pogodbe in za spor glede znižanja odnosno črtanja odmerjene vodarine ne more biti kompetentno redno sodišče.

Pri presoji tožbe je upravno sodišče nastopno preudarjalo:

Ker je po § 75 občinskega štatuta za mesto C (v besedi § 1 čl. III. odst. 12 štajerskega deželnega zakona od 18. maja 1894, dež. zak. št. 41) bilo za uvedbo take davščine, kakršna je vodarina, treba sklepa deželnega zbora štajerskega, potrjenega po cesarju je glede javnega, od mestne občine C zgrajenega in vzdrževanega vodovoda izšel poseben štajerski deželni zakon od 26. novembra 1901, dež. zak. št. 82, **javljen za ozemlje mestne občine C** o načelnih odredbah glede javnega vodovoda mesta C. Le na tej podlagi je mogla mestna občina C predpisati **glede vsakega poslopja na ozemlju mesta C** (glej § 2 tega zakona) lastnikom vodarino. Na ozemlju sosedne občine B mesto C radi nedostajanja potrebne zakonite pooblastitve nikakor ne bi mogla izvajati svoje finančne oblasti. V kolikor je možna uporaba C javnega vodovoda tudi na ozemlju občine B, vprašanje priklopitve B poslopij k C vodovodu in vprašanje odškodnine za uporabljeno vodo pa ni več javnopravnega značaja, nego privatnopravne prirode. Privatnopravni značaj odškodnine za uporabljeno vodo se ne izpremeni tudi potem ne, ako sklene mestna občina C le z okoliško občino B nekakšno kolektivno pogodbo, kateri se poedini hišni posestniki B občine bodisi izrečno, bodisi molče s konkludentnimi dejanji podvrgavajo, kakor tudi potem ne, ako se odškodnina na isti način zračuna kakor vodarina v mestni občini C sami.

Ob takem pravnem položaju je plačilni nalog mestne občine C od 8. marca 1932 in »odločba« mestnega načelstva C od 5. aprila 1932 sploh nista nikakršna upravna akta avtoritativnega značaja, t. j. akta, izdana v izvrševanju javne oblasti, nego zgolj privatnopravne zahteve. Za sojenje o sporih glede privatnopravnih zahtev pa so po § 1 jurisdikcijske norme od 1. avgusta 1895, avstrijski državni zakon št. 111, kompetentna redna sodišča, ne pa upravna oblastva, ki vršijo nadzor nad občinami. Kr. banska uprava je torej povsem pravilno zavrnila pritožbo A radi nedopustnosti, ker spadajo spori iz privatnopravnih odnošajev v kompetenco rednih sodišč.

Iz navedenih razlogov je moralo upravno sodišče tožbo zavrniti radi neosnovanosti.

Izdajatelj: Županska zveza v Ljubljani; njen predstavnik
Valentin Babnik, št. Vid pri Ljubljani.
Za uredništvo odgovarja: dr. Riko Fux v Ljubljani.
Tiska tiskarna Merkur v Ljubljani (predstavnik O. Mihalek)

Pri tvrdki

Ludvik Baraga

Ljubljana, Nebotičnik

dobite najmodernejše in najpopolnejše: pisalne, računske, šivalne stroje, razmnoževalne aparate in vse pisarniške potrebščine

Specijalna mehanična delavnica za popravo vseh pisarniških strojev, fotoaparatorov, gramofonov, nalivnih peres i. t. d.

IVAN JAVORNIK

mesar, prekajevalec in izdelovalec vsakovrstnih mesnih izdelkov iz svežega in suhega mesa

Lastni izdelki in moderna hladilnica

LJUBLJANA

Domobranska cesta 7
Stojnica Šolski drevored
Poleg zmajskega mostu
Podružnica Wolfova 12
Telefon št. 27-03 in 31-57

Ljubljana je čudovito mesto, toda s praznim želodcem je ne smete gledati

Zatorej posetite ob vsaki priliki restavracijo

„ZVEZDA“ Kongresni trg št. 1

ki Vam nudi opoldansko kosilo po Din 12— in sicer: juha, meso in prikuha po izbiri ter močnato Najmodernejše urejeni restavracijski prostori, klet, kegljišče, vrt z verando, posebni prostor za zaključne družbe, ženitovanjske pojedine i. t. d. Zmerne cene!

Priporočata se lastnika

ZUPAN in WAND

Knjigoveznica

galanterijska delavnica
okviri za slike

Matko Pogačnik

Ljubljana, Kongresni trg 12
poleg lekarne Bahovec

Proizvajamo in prodajamo:

PLIN

KOKS

in

katran

centralne kurjave
kovače
trajno goreče peči
industrijo in obrt

Uporabljajte domače blago, ki ne zaostaja za tujim! ●

Mestna plinarna ljubljanska

Mestna elektrarna

Ljubljanska

izvršuje vse električne inštalacije za luč in moč najsolidneje in po najnižjih cenah. V svoji prodajalni, Mestni trg št. 2, ima bogato zalogo lesten-
cev, namiznih svetilk, grelnih aparatov, likalnikov, motorjev, električnih štedilnikov, žarnic in sploh ves električni material. — Za popolnoma elektri-
ficirana gospodinjstva nudi električni tok po izredno nizkih cenah in zelo ugodno ceno za ogrevalce vode na nočni tok (60 par za kilovatsko uro)

Ravnateljstvo mestne elektrarne:
Ljubljana, Krekov trg št. 10
(Mahrova hiša)

Prodajalna mestne elektrarne:
Ljubljana, Mestni trg št. 2
(Magistratno poslopje)

Kdo so naši odjemalci?

ŠOLE: osnovne, meščanske, srednje, strokovne, univerza

DRUŠTVA: prosvetna, kulturna, strokovna, telovadna, sportna itd., Zadruga

STARŠI, šolski otroci, dijaki, trgovci, detajlisti, obrtniki, industrijska podjetja

URADI: državni in samoupravni. Uprave listov, založništva

VSI LJUDJE: vzgojitelji, uradniki, trgovci, obrtniki, privatniki, potniki itd.

ŠOLA - DOM - DRUŠTVA

Vsakemu nudimo, kar potrebujemo!

**UČITELJSKA
TISKARNA**
LJUBLJANA, Franciskanska ul. 6

Telefon št. 23-12 Račun poštne
hranilnice št. 10.761

L. M. ECKER SINOVA

STAVBINSKA, GALANTERIJSKA,

ORNAMENTSKA KLEPARNICA /

OBLASTVENO DOVOLJENO

PODJETJE ZA IZVRŠEVANJE

● VODOVODNIH DEL ●

LJUBLJANA
SLOMŠKOVA ULICA 4

INTERURBAN TELEFON 29-33